

Szczegółowe badania petrograficzne skał z melanżu tektonicznego w Jabłonkach (Bieszczady)

Grzegorz Leśniak¹, Katarzyna Jarmolowicz-Szulc², Leszek Jankowski³

Wyniki badań petrograficznych skał z południowo-wschodniej części odsłonięcia melanżu tektonicznego w Jabłonkach w Bieszczadach wykazały, że w rejonie tym występują piaskowce, zlepieńce i skały węglanowe.

Skały węglanowe są reprezentowane przez wapienie mikrytowe. Zlepieńce są zbudowane z okruchów iłowców (silnie zażelazionych), bardzo drobnych mułowców kwarcowych oraz fragmentów piaskowców od bardzo drobno- do średnioziarnistych. Okruchy są spojone cementem kwarcowym i węglanowym. Analizowane próbki piaskowców reprezentują arenity lityczne, sublityczne i subarkozowe oraz waki sublityczne. Cementy w badanych próbkach są reprezentowane przez cement kwarcowy, kalcytowy, matriks ilasto-węglanowy (z przemazami wodorotlenków Fe) oraz ilasto-kwarcowy. W zależności od typu piaskowców dominuje cement kwarcowy (odmiany sublityczne), kalcytowy (odmiany lityczne) i matriks ilasto-węglanowy (waki). Szkielet ziarnowy piaskowców stanowią: kwarc,

skalenie potasowe (nieliczne ziarna plagioklazów) oraz okruchy skał magmowych, metamorficznych, skał okrucowych i skał węglanowych. Skład mineralny uzupełniają glaukonit, blaszki muskowitu (rzadko biotyту), minerały ciężkie, głównie piryт, akcesorycznie turmalin i cyrkon.

Wszystkie badane próbki skalne są pocięte siecią mikro- i mezoszczelin. Szczeliny są wypełnione kwarcem, kalcytem oraz węglowodorami, które pozostają w różnej wzajemnej relacji. W niektórych badanych próbkach zlepieńców i piaskowców szczeliny były wypełnione także gipsem. Zaobserwowano dwie sekwencje wypełnień szczelin:

- kwarc I – kalcyт – ropa – gips;
- kalcyт – ropa – kwarc II.

Szczeliny utworzyły się w skałach dopiero w trakcie powstawania melanżu tektonicznego. Świadczą o tym analogiczne typy mineralizacji, występujące we wszystkich szczelinach bez względu na typ skały. We wszystkich próbkach można zaobserwować wypełnienie przestrzeni porowej przez ropę (martwa ropa). Prawdopodobnie mamy tutaj do czynienia z dwoma etapami migracji ropy naftowej. Pierwszy doprowadził do wypełnienia przestrzeni porowej, po czym nastąpiła migracja roztworów solankowych i wypełnianie szczelin. Drugi etap migracji węglowodorów mógł zachodzić po uszczelnieniu brzegów szczelin lub w trakcie trwania tego procesu.

¹Institut Nafty i Gazu, ul. Lubicz 25A, 31-503 Kraków; lesniak@inig.pl

²Państwowy Institut Geologiczny, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; katarzyna.jarmolowicz-szulc@pgi.gov.pl

³Państwowy Institut Geologiczny, Oddział Karpacki, ul. Skrzatów 1, 31-560 Kraków; leszek.jankowski@pgi.gov.pl